

OPCIÓ B

En fi, si encara hi ha homes a qui les raons que he presentat no han convençut prou de l'existència de Déu i de l'ànima, vull que sàpiguen que totes les altres coses de les quals pensen que potser estan més segurs, com ara que tenen un cos, que hi ha astres, i una terra, i altres semblants, són, això no obstant, menys certes. És veritat que tenim una seguretat moral d'aquestes coses tan forta que el dubte sobre la seva existència semblaria una extravagància. Tot i això, si el que està en qüestió és la certesa metafísica, no es pot negar [...] que tenim motius suficients per excloure la seguretat completa quan ens adonem que igualment podem imaginar, en un somni, que tenim un altre cos i que veiem altres astres i una altra terra, sense que això sigui així. Doncs, ¿com sabrem que els pensaments que se'ns ocorren durant el somni són falsos, i que no ho són aquells que tenim desperts, si moltes vegades succeeix que els primers no són menys vius i manifestes que els segons? I per molt que estudiïn els millors enginyers, no crec que puguin donar cap raó que pugui apaivagar aquest dubte, si no és que pressuposen l'existència de Déu. Així, en primer lloc, aquesta mateixa regla que abans he acceptat, a saber, que les coses que concebem molt clarament i distintament són totes vertaderes, aquesta mateixa regla rep la seva certesa només del fet que Déu existeix i és un ésser perfecte.

DESCARTES, *Discurs del mètode*

1. **Expliqueu breument –al voltant de 40-80 paraules– les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.** [2 punts]
2. **En les sis qüestions següents, trieu l'única resposta que considereu vàlida (no cal justificar-la). Cada resposta errònia descompta el 33 % de la puntuació prevista per a cada pregunta. Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte.**

Escriuiu les vostres respostes en el quadernet de respostes indicant el número de la pregunta i, al costat, la lletra que precedeix la resposta que considereu correcta (a, b, c o d).

[0,5 punts per qüestió encertada]

- 2.1. En aquest text, Descartes suggereix que una certesa metafísica és diferent de la seguretat moral:
 - a) perquè tothom té una certesa metafísica,
 - b) perquè ningú no podrà tenir mai una seguretat moral de res,
 - c) perquè una certesa metafísica és una certesa tan forta que res en absolut no seria una raó en contra seva,
 - d) perquè una certesa metafísica és una certesa tan forta que res del que ha passat fins ara no l'ha fet trontollar.
- 2.2. Una idea clara i distinta, per a Descartes:
 - a) només ho pot ser de les coses externes,
 - b) només ho pot ser del geni maligne,
 - c) és vertadera,
 - d) només la té Déu.
- 2.3. Quina d'aquestes tesis és defensada en el text?
 - a) No hi ha astres, perquè la vida és un somni.
 - b) Totes les idees que tenim són vertaderes.
 - c) Les idees clares no poden ser distintes.
 - d) La mera seguretat moral que hi ha astres no garanteix que tinguem una certesa metafísica que hi ha astres.

Text: 01

2.4. Quin d'aquests raonaments expressa un argument bàsic en la concepció cartesiana del coneixement?

- a) El fet que hi ha un món extern és una raó per creure en Déu.
- b) La certesa que Déu existeix és una raó per creure que algunes de les nostres idees són representacions vertaderes.
- c) La certesa que hi ha un món extern és una raó per creure en Déu.
- d) Perquè sé que Déu existeix, puc saber també que hi ha un geni maligne.

2.5. Quina d'aquestes afirmacions sobre el coneixement va defensar Descartes?

- a) Totes les nostres idees són impressions.
- b) Totes les nostres idees són clares.
- c) La idea de Déu és innata.
- d) Només Déu pot tenir la idea de Déu.

2.6. La concepció del coneixement humà de Descartes el converteix en un filòsof:

- a) racionalista,
- b) agnòstic,
- c) empirista,
- d) escèptic.

3. Compareu la concepció que té Descartes dels sentits –i de la seva funció en el coneixement humà– amb alguna altra concepció diferent. [3 punts]

4. Esteu d'acord amb l'argument de Descartes que la certesa quotidiana i ordinària sobre l'existència del món extern no és una certesa absoluta? Raoneu la resposta. [2 punts]

Text: 02

Aquestes llargues cadenes de raons, tan simples i fàcils, de què solen servir-se els geòmetres per arribar a les demostracions més difícils m'havien donat ocasió d'imaginar-me que totes les coses que poden caure sota el coneixement humà s'entresegueixen de la mateixa manera, I que, només que ens abstinguem d'acceptar-ne cap per vertadera sense ser-ho i que guardem sempre l'ordre que cal per deduir les unes de les altres, no n'hi pot haver de tan allunyades que no hi puguem finalment arribar, ni de tan amagades que no puguem descobrir. I no em va costar gaire de buscar per quines coses calia començar, perquè ja sabia que era per les més simples i les més fàcils de conèixer; i, considerant que, entre tots els que fins ara han cercat la veritat en les ciències, només els matemàtics han pogut trobar demostracions, és a dir, raons certes i evidents, no dubtava pas que calgués començar per les mateixes coses que ells havien examinat.

RENÉ DESCARTES. *Discurs del mètode*, II

1. Poseu un títol a aquest text i resumiu-ne les idees més importants.
2. Quin és el tema del text i quina solució proposa?
3. Relacioneu aquest text amb la filosofia de l'autor.
4. Compareu els mètodes proposats per les filosofies racionalista i empirista.

Text: 03

Però, ja he negat que tingués sentits ni cos; dubto, tanmateix, i què en resulta d'això? Sóc tan dependent del cos i dels sentits que sense ells no podria ser? Però, m'he convençut que no hi havia res de res en el món: ni cel, ni terra, ni esperits, ni cossos. I no estic, per tant, convençut que jo tampoc no existeixo? Doncs no: si estic convençut d'alguna cosa o si només penso alguna cosa, és perquè indubtablement sóc. Certament hi ha no sé quin enganyador molt poderós i astut que utilitza tot el seu enginy per enganyar-me sempre. No hi ha, doncs, cap dubte que si m'enganya és perquè jo sóc; i, ja em pot enganyar tant com vulgui, que mai no podrà fer que jo no sigui res, mentre que jo pensi que sóc alguna cosa. De manera que, després de pensar-ho bé i examinar-ho tot amb molt de compte, finalment cal concloure i donar per cert que aquesta proposició: *jo sóc, jo existeixo*, és necessàriament vertadera, cada vegada que la pronuncio o la concebo en el meu esperit.

René Descartes. *Meditacions metafísiques*, II

1. Poseu un títol al text i resumiu-ne les idees més importants.
2. Analitzeu els conceptes més importants del text.
3. Relacioneu aquest text amb la filosofia de l'autor.
4. Compareu la posició que adopta Descartes en relació als temes bàsics del text amb la d'altres autors.

Com sabem que els pensaments que ens vénen en somnis són més falsos que els altres, si sovint no són pas menys vius i nítids? I, per molt que els millors esperits ho estudiïn, no crec que puguin donar cap raó que sigui suficient per eliminar aquest dubte, si no pressuposen l'existència de Déu. Perquè, primerament, allò mateix que abans he pres com a regla, a saber, que les coses que concebem molt clarament i molt distintament són totes vertaderes, només és segur perquè Déu és o existeix, perquè és un ésser perfecte i perquè tot allò que hi ha en nosaltres prové d'ell. D'on se segueix que, sent les nostres idees o nocions coses reals i que provenen de Déu en tot allò en què són clares i distintes, no poden en això ser sinó vertaderes. De manera que, si en tenim bastant sovint que contenen falsedat, només pot tractar-se d'aquelles que inclouen alguna cosa de confús i obscur, perquè en això participen del no-res, és a dir, es troben en nosaltres així de confuses només perquè nosaltres no som totalment perfectes.

René Descartes. *Discurs del mètode*, IV

1. Poseu un títol al text i resumiu-ne les idees més importants.
2. Quin és el tema principal que es discuteix en aquest text? Quina solució s'hi presenta?
3. Relacioneu aquest text amb la filosofia de l'autor.
4. Relacioneu la demostració cartesiana de l'existència de Déu amb les posicions d'altres filòsofs moderns com Hume o Kant.